

ปัญหาและอุปสรรค การขอสัมปทานด้านพลังงานไฟฟ้าใน สปป. ลาว กรณีศึกษา:
กรมส่งเสริมการลงทุน กระทรวงแผนการและการลงทุน

เวียงสะหมอน กิ่งมะลีย์

งานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
สาขาวิชาธุรกิจระหว่างประเทศ
วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
กรกฎาคม 2556
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ปัญหาและอุปสรรค การขอสัมปทานด้านพลังงานไฟฟ้าใน สปป.ลาว กรณีศึกษา กรมส่งเสริมการลงทุน-กระทรวงแผนการและการลงทุน มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและนโยบายของภาครัฐบาล ที่มีต่อนักลงทุนที่มาลงทุนด้านพลังงานไฟฟ้า ใน สปป.ลาว 2) เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการขอสัมปทานด้านพลังงานไฟฟ้า 3) เพื่อศึกษาแนวทางการปรับปรุงในกานขอสัมปทานด้านพลังงานไฟฟ้า ใน สปป.ลาว ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์คาดว่าจะได้รับ 1) เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาค้นคว้า แก่ผู้ที่มีความสนใจ ปัญหาและอุปสรรค ใน 4 ขั้นตอน คือ ขออนุมัติโครงการ บทบันทึกความเข้าใจ (MOU) สัญญาพัฒนาโครงการ (PDA) สัญญาสัมปทาน (CA) ในการขอสัมปทานด้านพลังงานไฟฟ้า โดยเฉพาะ นักวิชาการภาครัฐ และ นักลงทุนที่ต้องการลงทุนด้านพลังงานไฟฟ้า สปป.ลาว 2) รู้ได้ถึงปัญหาและอุปสรรค ใน 4 ขั้นตอน คือ ขออนุมัติโครงการ บทบันทึกความเข้าใจ (MOU) สัญญาพัฒนาโครงการ (PDA) สัญญาสัมปทาน (CA) ในการขอสัมปทานด้านพลังงานไฟฟ้าใน สปป.ลาว และมีการแก้ไขปัญหาย่างเป็นรูปธรรม 3) นำเสนอผลงานวิจัยนี้ ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ไข และเป็นแนวทางการปรับปรุงในการขอสัมปทานด้านพลังงานไฟฟ้าใน สปป.ลาว เพื่อให้การลงทุนประสบความสำเร็จตามระยะเวลาที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพมากขึ้น การวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ เชิงลึก เนื่องจากผู้วิจัยต้องการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในเชิงลึก คือ บุคลากร (รัฐกร) ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการในการขอสัมปทานโครงการพัฒนาพลังงานไฟฟ้า ที่กรมส่งเสริมการลงทุนกระทรวงแผนการและการลงทุน สปป.ลาว โดยมีจำนวน 8 คน ใน 4 แผนก จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยกระบวนการเชิงคุณภาพ คือ การจัดกลุ่มข้อมูล และการจัดกลุ่มย่อยของข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

สรุปผลการวิจัย

ความคิดเห็นจากผู้สัมภาษณ์ เกี่ยวกับปัญหา-อุปสรรค และแนวทางแก้ไขปรับปรุง ขั้นตอนการขอสัมปทานด้านพลังงานไฟฟ้าใน สปป.ลาว กรณีศึกษา กรมส่งเสริมการลงทุน กระทรวงแผนการและการลงทุน พบว่าปัจจัยที่เป็นปัญหาในขั้นตอนการสัมปทาน ด้านพลังงานไฟฟ้า สรุปได้ดังนี้

จากตารางที่ 4-1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ พบว่า เพศของผู้ให้สัมภาษณ์ มีอิทธิพลในการสัมภาษณ์ เพราะในการทำงานในแต่ละหน้าที่ มีความแตกต่างกัน สำหรับอายุของผู้ให้สัมภาษณ์ และประสบการณ์ในการทำงาน ก็มีความสำคัญเช่นเดียวกัน ซึ่งผู้ที่มีประสบการณ์มากก็จะรู้ปัญหา และขั้นตอนในการทำงาน ได้ชัดเจนกว่า ซึ่งแสดงออกในการตอบบทสัมภาษณ์ จะมีความแตกต่างหลากหลายประเด็นแตกต่างกันไปซึ่งทำให้รับรู้ปัญหา และแนวทางใหม่ ๆ สำหรับความแตกต่างในหน้าที่ตำแหน่ง และแต่ละหน่วยงานมีนัยสำคัญว่า ยิ่งตำแหน่งหน้าที่สูง ความรับผิดชอบรอบด้านก็สูงด้วย ซึ่งตรงข้าม หากในระดับวิชาการในแต่ละหน่วยงาน ส่วนมากจะรู้ในเฉพาะหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบในหน่วยงานของตนเอง ซึ่งในส่วนนี้มีผลในการตอบสัมภาษณ์ เพราะคำถามที่ผู้วิจัยได้นำไปสัมภาษณ์มีหลัก ๆ อยู่ 4 ขั้นตอน แต่ส่วนใหญ่ผู้ให้สัมภาษณ์จะตอบเฉพาะหน่วยงานของตนเอง

ในการวิจัยในครั้งนี้ เรื่อง “ปัญหาและอุปสรรค การขอสัมปทานด้านพลังงานไฟฟ้าใน สปป.ลาว กรณีศึกษา กรมส่งเสริมการลงทุน-กระทรวงแผนการและการลงทุน” พบปัญหาและอุปสรรค ใน 4 ขั้นตอน คือ ขออนุมัติโครงการ บทบันทึกความเข้าใจ (MOU) สัญญาพัฒนาโครงการ (PDA) สัญญาสัมปทาน (CA) และได้ทราบถึงความต้องการในการปรับปรุงแก้ไขในแต่ละขั้นตอน ซึ่งสามารถสรุปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไป นโยบายของภาครัฐบาล และนักลงทุนที่ต้องการลงทุนด้านพลังงานไฟฟ้า สปป.ลาว
2. เพื่อศึกษา ถึงปัญหาและอุปสรรคในการขอสัมปทานด้านพลังงานไฟฟ้า ใน สปป.ลาว
3. เพื่อศึกษาแนวทางการปรับปรุงในกานขอสัมปทานด้านพลังงานไฟฟ้า ใน สปป.ลาว

จากตารางที่ 4-8 จากการศึกษาปัญหาและอุปสรรค การขอสัมปทานด้านพลังงานไฟฟ้า ใน สปป.ลาว ในขั้นตอนการขออนุมัติโครงการ พบว่า สาเหตุที่ทำให้ปัญหามากที่สุด จากความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดแปดท่าน และปัจจัยหลัก ๆ ที่ทำให้ขั้นตอนนี้มีปัญหา และอุปสรรค คือ 1) ระยะเวลา ในการขอสัมปทาน 2) การประสานงาน 3) ข้อมูล และรองลงมา คือ ด้านการประกอบเอกสาร เห็นได้ว่า 3 ปัจจัยหลัก ๆ ที่เป็นปัจจัยทำให้ขั้นตอนการขออนุมัติโครงการ ในขั้นตอนบทบันทึกความเข้าใจ (MOU) พบว่าเป็นสาเหตุรองจากขั้นตอนการขออนุมัติโครงการ โดยมีปัจจัยหลัก คือ 1) การต่ออายุ MOU 2) การปฏิบัติสิทธิ-พันธะ MOU 3) การเก็บข้อมูลโครงการ ส่วนด้านร่าง เสร็จ เช่น บทบันทึกความเข้าใจ ไม่ค่อยมีปัญหา เนื่องจากมีร่างสัญญาที่เป็นมาตรฐานอยู่แล้ว ในขั้นตอนสัญญาพัฒนาโครงการ (PDA) พบว่าเป็นสาเหตุรองจากขั้นตอนการขออนุมัติโครงการ โดยมี ปัจจัยหลัก คือ 1) การต่ออายุ PDA 2) การปฏิบัติสิทธิ-พันธะ

PDA ส่วนด้านร่าง เสร็จ เช่น สัญญาพัฒนาโครงการ (PDA) ไม่ค่อยมีปัญหา เนื่องจากมีร่างสัญญาที่เป็นมาตรฐานอยู่แล้ว ในขั้นตอนสัญญาสัมปทาน (CA) พบว่า เป็นรองจากขั้นตอนสัญญาพัฒนาโครงการ โดยมี ปัจจัยหลัก คือ 1) การปฏิบัติสิทธิ-พันธะสัญญาสัมปทาน (CA) 2) ระยะเวลาในการก่อสร้าง 3) ร่าง เสร็จ เช่น สัญญาสัมปทาน (CA)

อภิปรายผล

จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการลงทุนในการขอสัมปทานพลังงานไฟฟ้าใน สปป.ลาว พบปัญหา และอุปสรรคใน 4 ขั้นตอน คือ ขออนุมัติโครงการ บทบันทึกความเข้าใจ (MOU) สัญญาพัฒนาโครงการ (PDA) สัญญาสัมปทาน (CA) และได้ทราบถึงความต้องการในการปรับปรุงแก้ไขในแต่ละขั้นตอน ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

จากตารางที่ 4-8 จากการศึกษาปัญหาและอุปสรรค การขอสัมปทานด้านพลังงานไฟฟ้าใน สปป.ลาว ในขั้นตอนการขออนุมัติโครงการ พบว่า สาเหตุที่ทำให้ปัญหามากที่สุด จากความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดแปดท่าน และปัจจัยหลัก ๆ ที่ทำให้ขั้นตอนนี้มีปัญหาและอุปสรรค คือ 1)ระยะเวลา ในการขอสัมปทาน 2) การประสานงาน 3) ข้อมูล และรองลงมา คือ ด้านการประกอบเอกสาร เห็นได้ว่า 3 ปัจจัยหลัก ๆ ที่เป็นปัจจัยทำให้ขั้นตอนการขออนุมัติโครงการพบปัญหา เนื่องจากว่า ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนแรกที่นักลงทุนยังไม่มีข้อมูล และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในขั้นตอนนี้ สำหรับแนวทางการปรับปรุงแก้ไขจากความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ พบว่า ควรมีการปรับปรุงด้านข้อมูลข่าวสารเพื่อความสะดวก เพื่อให้ข้อมูลสะดวกรวดเร็ว และง่ายขึ้นแก่นักลงทุนเป็นอันดับแรก และการประสานงานสะดวกรวดเร็วให้ทันเวลา นอกจากนี้ความคิดเห็นการปรับปรุง ด้านการประกอบเอกสารก็ควรปรับปรุง เช่น ควรมีการประกอบเอกสารผ่านระบบออนไลน์ เพื่อก้าวสู่สากลในอนาคตอันใกล้ก้าวสู่การรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ปัญหาและอุปสรรค ในขั้นตอนบทบันทึกความเข้าใจ (MOU) พบว่า เป็นสาเหตุรองจากขั้นตอนการขออนุมัติโครงการ โดยมีปัจจัยหลัก คือ 1) การต่ออายุ MOU 2) การปฏิบัติสิทธิ-พันธะ MOU 3) การเก็บข้อมูลโครงการ ส่วนด้านร่าง เสร็จ เช่น บทบันทึกความเข้าใจ ไม่ค่อยมีปัญหา เนื่องจากมีร่างสัญญาที่เป็นมาตรฐานอยู่แล้ว เห็นได้ว่า 3 ปัจจัยหลัก ๆ ที่เป็นปัจจัยทำให้ขั้นตอนบทบันทึกความเข้าใจ (MOU) พบปัญหา เนื่องจากว่า ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่นักลงทุนได้รับอนุมัติให้สามารถเก็บข้อมูลของโครงการ การติดต่อ เก็บข้อมูล กับท้องถิ่น สำนวณด้านภูมิศาสตร์ ธรณีศาสตร์ ธรณีศาสตร์ อนุกรม ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการ โดยมีระยะเวลาประมาณ 18 เดือน ซึ่งมีหลาย ๆ โครงการ ไม่สามารถเสร็จเงื่อนไขในขั้นตอนนี้ และมีการต่ออายุของ MOU ไปเรื่อย ๆ

ทำให้โครงการมีความล่าช้า สำหรับแนวทางการปรับปรุงแก้ไขจากการความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ พบไม่พบผู้ตอบในขั้นตอนนี้เลย

ปัญหาและอุปสรรค ในขั้นตอนสัญญาพัฒนาโครงการ (PDA) พบว่าเป็นสาเหตุรองจากขั้นตอนการขออนุมัติโครงการ โดยมีปัจจัยหลัก คือ 1) การต่ออายุ PDA 2) การปฏิบัติสิทธิ-พันธะ PDA ส่วนด้านร่าง เสรจจา เช่นสัญญาพัฒนาโครงการ (PDA) ไม่ค่อยมีปัญหา เนื่องจากมีร่างสัญญาที่เป็นมาตรฐานอยู่แล้ว เห็นได้ว่าปัจจัยหลัก ๆ ที่เป็นปัจจัยทำให้ขั้นตอน สัญญาพัฒนาโครงการ (PDA) พบปัญหา เนื่องจากว่า ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่นักลงทุนได้สำเร็จเงื่อนไขในบทบันทึกความเข้าใจในการเก็บข้อมูลของโครงการ และก้าวเข้าสู่การออกแบบโครงการ การหาแหล่งเงินทุนมาก่อนสร้าง การเจรจาซื้อขายไฟฟ้า การศึกษาละเอียดทางด้านเทคนิค เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม บทบันทึกราคาไฟฟ้า สัญญารับเหมาก่อสร้าง โดยมีระยะเวลาประมาณ 18 เดือน ซึ่งระยะเวลามีจำกัดทำให้หลายโครงการมีการเสนอต่ออายุของ PDA ออกไปอีก นอกจากนี้ด้านการปฏิบัติสิทธิ-พันธะ PDA ก็เป็นสาเหตุหลักในขั้นตอนนี้ โดยมีสาเหตุย่อย เช่น การศึกษารายละเอียดทางด้านเทคนิค เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม บทบันทึกราคาไฟฟ้า สัญญารับเหมาก่อสร้าง การหาแหล่งเงินทุนมาก่อนสร้าง ทุกเงื่อนไขในขั้นตอนนี้ นักลงทุนต้องปฏิบัติตามระเบียบและกฎหมายของ สปป.ลาว สำหรับแนวทางการปรับปรุงแก้ไขจากการความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ พบว่า ควรมีการปรับปรุงด้านการปฏิบัติสิทธิ-พันธะ PDA เพราะทุก ๆ เงื่อนไขมีความสำคัญ และต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัด อีกสิ่งหนึ่งที่สำคัญนอกจากนักลงทุนต้องมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ทั้งหมด เพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อแหล่งเงินทุนหรือสถาบันการเงินสากล เพื่อสนองเงินแหล่งเงินทุนมาก่อนสร้างโครงการ อันมีมูลค่านมหาศาลในการก่อสร้างในขั้นตอนนี้

ปัญหาและอุปสรรค ในขั้นตอนสัญญาสัมปทาน (CA) พบว่า เป็นรองจากขั้นตอนสัญญาพัฒนาโครงการ โดยมี ปัจจัยหลัก คือ 1) การปฏิบัติสิทธิ-พันธะสัญญาสัมปทาน (CA) 2) ระยะเวลาในการก่อสร้าง 3) ร่าง เสรจจา เช่น สัญญาสัมปทาน (CA) เห็นได้ว่าปัจจัยหลัก ๆ ที่เป็นปัจจัยทำให้ขั้นตอนสัญญาสัมปทาน (CA) พบปัญหา เนื่องจากว่า ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนในการก่อสร้าง และบริหารโครงการตามเงื่อนไขของสัญญา เพื่อให้สอดคล้องกับโครงการ โดยเฉพาะเงื่อนไขทางด้านเวลา และนโยบายของรัฐบาล

จากการศึกษา ถึงปัญหาและอุปสรรคในการขอสัมปทานด้านพลังงานไฟฟ้า ใน สปป.ลาว เพื่อกำหนดปัจจัยของปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยสุภาพร ศรีกัน (2551) ที่ศึกษาเกี่ยวกับ “ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความล่าช้าในการก่อสร้างเขื่อน กรณีศึกษาโครงการสร้างเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำ น้ำจิม 2 สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว” ซึ่งสอดคล้องโดย ผู้วิจัยได้นำทฤษฎี

ก้างปลา หรือเรียกว่า แผนผังสาเหตุและผล (Cause and Effect Diagram) แผนผังสาเหตุและผลเป็นแผนผังที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัญหา (Problem) กับสาเหตุทั้งหมดที่เป็นไปได้ที่อาจก่อให้เกิดปัญหานั้น โดยมุ่งเน้นศึกษาหาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความล่าช้า วิเคราะห์หาปัจจัยเฉพาะที่ส่งผลกระทบต่อความล่าช้าในหลัก และแนวทางป้องกันการเกิดปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความล่าช้าในงานก่อสร้างเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำ น้ำจิม 2

สอดคล้องกับงานวิจัยพรพิมล ธรรมภิรมย์โชค (2550) ศึกษาเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้สำหรับหน่วยงานภาครัฐ” มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบการจัดการความรู้สำหรับหน่วยงาน ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีก้างปลา หรือเรียกว่า แผนผังสาเหตุและผล ที่แสดงถึงความสัมพันธ์ขั้นตอนการสร้างและการแสวงหาความรู้กับขั้นตอนการประมวลและกลั่นกรองความรู้

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง ปัญหาและอุปสรรค การขอสัมปทานด้านพลังงานไฟฟ้าใน สปป.ลาว กรณีศึกษา กรมส่งเสริมการลงทุน-กระทรวงแผนการและการลงทุน พบว่า ได้รู้ปัญหาและอุปสรรคใน 4 ขั้นตอน คือ ขออนุมัติโครงการ บทบันทึกความเข้าใจ (MOU) สัญญาพัฒนาโครงการ (PDA) สัญญาสัมปทาน (CA) และได้ทราบถึงความต้องการในการปรับปรุงแก้ไขในแต่ละขั้นตอน เพื่อให้ก้าวสู่ระดับสากล นำเสนอผลงานวิจัยนี้ ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ไข และเป็นแนวทางการปรับปรุงในการขอสัมปทานด้านพลังงานไฟฟ้าใน สปป.ลาว เพื่อให้การลงทุนประสบความสำเร็จ และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากการศึกษา ปัญหาและอุปสรรค การขอสัมปทานด้านพลังงานไฟฟ้าใน สปป.ลาว ในขั้นตอนการขออนุมัติโครงการ พบว่า สาเหตุที่ทำให้ปัญหามากที่สุด จากการความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด 8 คน และปัจจัยหลัก ๆ ที่ทำให้ขั้นตอนนี้มีปัญหาและอุปสรรค คือ 1) ระยะเวลา ในการขอสัมปทาน 2) การประสานงาน 3) ข้อมูล และรองลงมา คือ ด้านการประกอบเอกสาร เห็นได้ว่า 3 ปัจจัยหลัก ๆ ที่เป็นปัจจัยทำให้ขั้นตอนการขออนุมัติโครงการ พบปัญหา เนื่องจากว่า ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนแรกที่นักลงทุนยังไม่มีข้อมูล และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ในขั้นตอนนี้ สำหรับแนวทางการปรับปรุงแก้ไขจากการความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ พบว่า ควรมีการปรับปรุงด้านข้อมูลข่าวสารเพื่อความสะดวก เพื่อให้ข้อมูลสะดวกรวดเร็ว และง่ายขึ้น แก่นักลงทุน เป็นอันดับแรก และการประสานงาน สะดวกรวดเร็ว ให้ทันเวลา นอกจากนี้ ความคิดเห็นการปรับปรุง ด้านการประกอบเอกสารก็ควรปรับปรุง เช่น ควรมีการประกอบเอกสารผ่านระบบออนไลน์ เพื่อก้าวสู่สากลในอนาคตอันใกล้ก้าวสู่การรวมกลุ่มเป็นประชาคม

เศรษฐกิจอาเซียน

ปัญหาและอุปสรรค ในขั้นตอนบทบันทึกความเข้าใจ (MOU) พบว่า เป็นสาเหตุรองจาก ขั้นตอนการขออนุมัติโครงการ โดยมีปัจจัยหลัก คือ 1) การต่ออายุ MOU 2) การปฏิบัติสิทธิ-พันธะ MOU 3) การเก็บข้อมูลโครงการ ส่วนด้านร่าง เสร็จ เช่น บทบันทึกความเข้าใจ ไม่ค่อยมีปัญหา เนื่องจากมีร่างสัญญาที่เป็นมาตรฐานอยู่แล้ว เห็นได้ว่า 3 ปัจจัยหลัก ๆ ที่เป็นปัจจัยทำให้ขั้นตอนบทบันทึกความเข้าใจ (MOU) พบปัญหา เนื่องจากว่า ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่นักลงทุน ได้รับอนุมัติให้สามารถเก็บข้อมูลของโครงการ การติดต่อ เก็บข้อมูล กับท้องถิ่น สำหรับด้านภูมิศาสตร์ ธรณีศาสตร์ อุทกศาสตร์ อุตุนิยม ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการ โดยมีระยะเวลา ประมาณ 18 เดือน ซึ่งมีหลาย ๆ โครงการไม่สามารถสำเร็จเงื่อนไขในขั้นตอนนี้ และมีการต่ออายุของ MOU ไปเรื่อย ๆ ทำให้โครงการมีความล่าช้า

ปัญหาและอุปสรรค ในขั้นตอนสัญญาพัฒนาโครงการ (PDA) พบว่า เป็นสาเหตุรองจาก ขั้นตอนการขออนุมัติโครงการ โดยมีปัจจัยหลัก คือ 1) การต่ออายุ PDA 2) การปฏิบัติสิทธิ-พันธะ PDA ส่วนด้านร่าง เสร็จ เช่น สัญญาพัฒนาโครงการ (PDA) ไม่ค่อยมีปัญหา เนื่องจากมีร่างสัญญาที่เป็นมาตรฐานอยู่แล้ว เห็นได้ว่าปัจจัยหลัก ๆ ที่เป็นปัจจัยทำให้ขั้นตอน สัญญาพัฒนาโครงการ (PDA) พบปัญหา เนื่องจากว่า ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่นักลงทุนได้สำเร็จเงื่อนไขในบทบันทึกความเข้าใจ ในการเก็บข้อมูลของโครงการ และก้าวเข้าสู่การออกแบบโครงการ การหาแหล่งเงินทุนมาก่อน การเจรจาซื้อขายไฟฟ้า การศึกษาระเบียบทางด้านเทคนิค เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม บทบันทึกการค้าไฟฟ้า สัญญารับเหมาก่อสร้าง โดยมีระยะเวลาประมาณ 18 เดือน ซึ่งระยะเวลาบีบจำกัดทำให้หลายโครงการมีการเสนอต่ออายุของ PDA ออกไปอีก นอกจากนี้ ด้านการปฏิบัติสิทธิ-พันธะ PDA ก็เป็นสาเหตุหลัก ในขั้นตอนนี้ โดยมีสาเหตุย่อย เช่น การศึกษาระเบียบทางด้านเทคนิค เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม บทบันทึกการค้าไฟฟ้า สัญญารับเหมาก่อสร้าง การหาแหล่งเงินทุนมาก่อน ทุกเงื่อนไขในขั้นตอนนี้นักลงทุนต้องปฏิบัติตามระเบียบ และกฎหมายของ สปป.ลาว สำหรับแนวทางการปรับปรุงแก้ไขจากการความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ พบว่า ควรมีการปรับปรุงด้านการปฏิบัติสิทธิ-พันธะ PDA เพราะทุก ๆ เงื่อนไขมีความสำคัญ และต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัด อีกสิ่งหนึ่งที่สำคัญนอกจากนักลงทุนต้องมีประสบการณ์ ในการปฏิบัติงานทั้งหมด เพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อแหล่งเงินกู้หรือสถาบันการเงินสากล เพื่อสนองเงินแหล่งเงินทุนมาก่อนสร้างโครงการ อันมีมูลค่ามหาศาลในการก่อสร้างในขั้นตอนก่อสร้าง

ปัญหาและอุปสรรค ในขั้นตอนสัญญาสัมปทาน (CA) พบว่า เป็นรองจากขั้นตอนสัญญาพัฒนาโครงการ โดยมี ปัจจัยหลัก คือ 1) การปฏิบัติสิทธิ-พันธะสัญญาสัมปทาน (CA) 2) ระยะเวลา

ในการก่อสร้าง 3) ร่าง เจริญ เช่น สัญญาสัมปทาน (CA) เห็นได้ว่าปัจจัยหลัก ๆ ที่เป็นปัจจัยทำให้ขั้นตอนสัญญาสัมปทาน (CA) พบปัญหา เนื่องจากว่า ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนในการก่อสร้าง และบริหารโครงการตามเงื่อนไขของสัญญา เพื่อให้สอดคล้องกับโครงการ โดยเฉพาะเงื่อนไขทางด้านเวลา และนโยบายของรัฐบาล

สำหรับแนวทางการปรับปรุงแก้ไขในการวิจัยในครั้งนี้ได้พบปัจจัยหลัก ในแต่ละขั้นตอนในการขอสัมปทาน นำปัญหา และอุปสรรคไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข เพื่อก้าวสู่การรวมกลุ่มเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 นี้ ก่อนจะก้าวไปสู่จุดนั้นได้ต้องได้ปรับปรุงในหลายด้าน เช่น การปรับปรุงระเบียบกฎหมาย ครอบคลุมรอบด้าน ก้าวสู่สากล การคัดเลือกผู้ลงทุน ควรเป็นระบบสากล มีขั้นตอน โปร่งใส และมีมาตรฐานสากล ที่สำคัญต้องมีประสบการณ์ และเงินทุนในการลงทุนให้ประสบผลสำเร็จ นอกจากนี้ด้านไอที ยังขาดบุคลากรในการคุ้มครองติดตามทางด้านไอที เพื่อเชื่อมต่อระบบเอกสารออนไลน์ เพื่อให้ข้อมูลสะดวกรวดเร็วและง่ายขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยควรศึกษาเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

1. นอกจากการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษารูปแบบเดิมแล้วควรวิจัยด้านปริมาณด้วย เช่น การเพิ่มกลุ่มตัวอย่าง ด้านนักลงทุนภาคเอกชนด้วย
2. เป็นการวิจัยการขอสัมปทานด้านพลังงานไฟฟ้า ใน สปป.ลาว ควรศึกษาเพิ่มเติมการขอสัมปทานด้านเหมืองแร่ ด้านการเกษตร และด้านบริการ
3. เป็นการวิจัยเกี่ยวกับการลงทุน การขอสัมปทานด้านพลังงานใน สปป.ลาว ควรมีการศึกษาการลงทุนของต่างชาติ เพื่อก้าวสู่การเป็นสากลมากขึ้น